

– ומה התם דאיכא דררא דממונא –

And if there; where there is a דררא דממונא

OVERVIEW¹

Our גמרא argues that where אין החלוקה יכולה להיות אמת, then even though there is a דררא דממונא, nevertheless there should be a חלוקה בשבועה. This seemingly indicates that the consequence of אין החלוקה יכולה להיות אמת (which is that a שבועה is required) overrides² the logic of דררא דממונא (which negates the necessity of a שבועה). Our תוספות will show that this is not necessarily so (in all cases).

בפרק חזקת הבתים (בבא בתרא דף לה,א ושם) **גבי ארבא**³ **דאמר רב נחמן כל דאלימ גבר**⁴ –
כל דאלימ **where ruled concerning the boat that רב נחמן פרק חזקת הבתים**
- the גמרא there -

פריך מהמחליף פרה בחמור⁵ **דיחלוקו ומשני התם איכא דררא דממונא**⁶ –
Challenged this ruling from the משנה of **פרה בחמור** **where** the ruling is **יחלוקו**, **and** the גמרא answered that **there** by **פרה בחמור**, the reason we say **יחלוקו** **and** not **כל דאלימ גבר** is because **there is a דממונא**⁷, however by **ארבא** there is no **דררא דממונא**⁸ and therefore we do not say **יחלוקו**, but rather **כל דאלימ גבר**.

anticipates a difficulty:

ולא פריך ומה התם דאיכא דררא דממונא ואיכא למימר כולה דמר יחלוקו⁹ –
And the גמרא **does not ask** (as it does here); **and if there**, by **המחליף**, **where** (even though) **there is a דממונא** but we still can **argue that it belongs completely to (only) one person** and nevertheless the ruling is **יחלוקו**, then how is it that -

¹ See 'Overview' to previous (הא') ומה (הא') and footnote # 1.

² When we were discussing just the issue of דררא דממונא the גמרא was satisfied that there is no שבועה by סומכוס. It is only after we invoked the idea of אין החלוקה יכולה להיות אמת that the problem arose.

³ Two people were disputing the ownership of a boat; each one claiming that it is his.

⁴ Whoever is stronger overpowers and takes possession of the boat. See ד"ה ויחלוקו footnote # 3.

⁵ See previous תוספות ד"ה התם footnote # 2.

⁶ See previous היכא ד"ה תוספות [and] footnote # 1.

⁷ There is an inherent doubt (by ב"ד) when the calf was born (before or after the חליפין transaction) and therefore to whom it belongs.

⁸ If the litigants would not claim ownership of the boat, it would be of no concern to ב"ד. It belongs to whomever it belongs.

⁹ Seemingly it is not logical to rule **יחלוקו** by **פרה בחמור** since it is **יכולה להיות אמת** (and nevertheless we do rule **יחלוקו**).

גבי ארבע דאיכא למימר דתרווייהו הוא ואין חולקין אלא כל דאליים גבר כדפריך הכא –
Regarding a boat where it is possible to assume that it belongs to both
litigants and we do not divide it, but rather we rule ¹⁰ **!כל דאליים גבר** Why
did not the גמרא there ask the same type of question as it asks here?¹¹

responds: תוספות

היינו משום דלענין חלוקה סברת דררא דממונא היא טובה –
This is because concerning division (whether to divide or say כדא"ג) which
the גמרא is discussing in ח"ה, **the logic of דממונא דררא is stronger than** החלוקה
- יכולה להיות אמת

מאחר שספק גמור הוא בלא טענותם דין שיחלוקו¹² –
For since there is an absolute doubt without their claims, logic demands
that they divide (even though החלוקה יכולה להיות אמת)¹³ -

אבל ארבע אף על גב דאפשר דתרווייהו היא –
In contrast to a boat that even though it is possible that it belongs to
both of them, nevertheless -

כיון דליכא דררא דממונא ואין אוחזין הוי דינא כל דאליים גבר¹⁴ –
Since there is no דררא דממונא and they are not holding the boat, the
ruling is כדא"ג. This explains the גמרא in ח"ה where the logic of דממונא דררא is very
appropriate concerning יחלוקו (or not).

אבל לענין שבועה אין מועיל סברת דררא דממונא לחלוק בלא שבועה –
However concerning (whether we should or should not administer) a

¹⁰ It would seem (more) logical (than by ארבע פרע בחמור) to rule by ארבע that we divide since החלוקה יכולה להיות אמת. It is [quite] possible that both litigants are actually partners in the boat.

¹¹ In our גמרא the logic of החלוקה יכולה להיות אמת overrides the logic of דממונא דררא. Therefore our גמרא asks that by סומכוס even though there is a דממונא דררא (which would explain why there is no need for a שבועה); nevertheless there should be a שבועה since החלוקה יכולה להיות אמת (which warrants a שבועה to prevail on the liar to withdraw). Similarly in our משנה, our גמרא asks that even though there is no דררא דממונא (which perhaps warrants a שבועה); nevertheless there should be no שבועה since החלוקה יכולה להיות אמת. This proves that החלוקה יכולה להיות אמת is stronger than דממונא דררא. The question is then; there by המחליף ארבע and פרע בחמור, even though if we follow the logic of דממונא דררא then there should be יחלוקו by המחליף (as our גמרא insists), nevertheless we should follow the logic of החלוקה יכולה להיות אמת (since ארבע by כדא"ג and therefore by ארבע the ruling should be יחלוקו (since החלוקה יכולה להיות אמת)). See previous ('הא') footnote # 1.

¹² See previous ('הא') footnote # 5.

¹³ According to סומכוס דררא דממונא demands that there be יחלוקו. Each party has a legitimate claim. (It may even be considered as if each one is a מוחזק. See ד"ה לימא.) A דררא דממונא is powerful to be even from a מוחזק, and therefore it overrides even the סברא of החלוקה יכולה להיות אמת. We cannot therefore say כדא"ג by דררא דממונא (for it is as if they are אוחזין. See [בסופו]). However this strength of דררא דממונא (according to סומכוס) is only in regards to יחלוקו but not in regards to שבועה.

¹⁴ Since it is also possible that it belongs to only one, we do not have the right to award (even half the boat) to the other, for his claim has no substantiation. There is no proof and no מוחזקות. See ד"ה ויחלוקו (and in the Overview).

דברא דממונא is discussing here, the logic of דברא דממונא is of no avail to divide without a שבועה¹⁵ in the cases of סומכוס, for -

אחרי שהוא בודאי של אחד מהם סברא הוא שיחלוקו בשבועה אולי יודה אחד מהם:¹⁶ Since it certainly belongs to only one of them, logic compels us to rule that they should divide with a שבועה, for perhaps one of them will admit to the truth.

SUMMARY

Concerning חלוקה the logic of דברא דממונא compels us to have חלוקה despite that אין החלוקה יכולה להיות אמת; however concerning שבועה in a case where דברא דממונא does not contradict it, there definitely needs to be a שבועה for דברא דממונא does not contradict it.

THINKING IT OVER

1. How will פרק חזקת הבתים interpret the term דברא דממונא רש"י?¹⁷
2. What changed in תוספות thinking from the question to the answer?

¹⁵ דברא דממונא does not mean that דברא דממונא has no influence as to whether there should or should not be a שבועה, for the גמרא initially understood, that where there is a דברא דממונא there should not be a שבועה. Rather דברא דממונא means that in a place of אמת להיות אמת, אין החלוקה יכולה להיות אמת, the idea of דברא דממונא cannot be a cause not to give a שבועה, for the purpose of a שבועה is to dissuade the liar.

¹⁶ Concerning whether to impose a שבועה or not (אין החלוקה יכולה להיות אמת), the logic of דברא דממונא does not sway us either way. דברא דממונא gives each one equal rights to divide, however it does not shield them from their obligation to substantiate their claim since אין החלוקה יכולה להיות אמת. The purpose of a שבועה is to dissuade the liar. The surer we are that there is liar the more reason to be מחייב a שבועה (see previous [בסופו] אי (תוספות ד"ה אי [בסופו]). Therefore it is not that דברא דממונא overpowers אין החלוקה יכולה להיות אמת, but rather דברא דממונא is irrelevant when it comes to administering a שבועה. However concerning whether to make חלוקה or כדא"ג (as in the cases of סומכוס), there דברא דממונא is a most powerful reason for יחלוקו and it outweighs the concerns of אין החלוקה יכולה להיות אמת.

¹⁷ See סוכ"ד אות קיח and נח"מ.